

יתרו

כ' שבט תשפ"ו
גליון מס' 587

"וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם וְאֶת קוֹל הַשִּׁפָּר" (יתרו כ', י"ד)

אמת מנצחת

הרב אפרים שרבני שליט"א

מספרים

על הרב מבריסק זצ"ל, שניגש אליו אחד מתלמידיו וביקש לנסוע מחוץ למדינה בכדי לגייס כספים למען כולל האברכים של הרב. הרב הביט אל תוך עיניו ואמר: "אני מסכים רק בתנאי אחד, שבכל מקום שתגיע לאסוף, תודיע להם שיש לי רק שלושה אברכים בכולל". למרות שהיו הרבה אברכים באותו הכולל, חששו של הרב היה שמא רק שלושה אברכים מקפידים על שעות הזמנים כמות שצריך. כל כך אמת.

למרות שהוא ידע שבמשפט כזה הוא עשוי להפסיד הרבה מאוד כסף, ואולי אף ימשיך להתגלגל בחובות, אך על האמת שלו הוא לא ויתר, כי היה ברור לו שההפסד הגדול ביותר מכל ההפסדים - זה לחיות עם שקר.

האמת, כשקצת חושבים, מיד מבינים את הערך של הדבר הזה. להיות ישר, לא להוליך אנשים שולל, לא לחיות בשקרים. אדם שחי בשקרים הוא ישקר על הילדים שלו, על אשתו, ישקר את הרב שלו, ובסוף גם את האלוקים שלו.

שיטת החיים הזו מביאה לאיבוד אמון גם בנישואים. האשה מאבדת את האמון בבעלה, וכן להיפך, מה שמקשה מאוד על המשך החיים ומערכת היחסים בין בני הזוג, ומרחיק מאוד ביניהם.

מה שתמיד קורה בסוף - שכל השקרים ועיגולי הפינות שאדם "נהנה" מהם במשך השנים, חוזרים אל תוך חייו בבוז ומרג. אין קיצורי דרך. בעל שהיה אמיתי עם אשתו והתמודד עם האמת, עם כל הקושי והצער שהיה כרוך בכך, היום אשתו מצדיעה לו, היא לא תבדוק אחריו ולא תחשוש בו לעולם, כי הוא הנאמן שלה.

השל"ה הקדוש כותב, שאב המחנך את בנו ישתדל בכל כוחו להדריך את בנו במידת האמת. הוא כותב, שזו הערובה היחידה שיש לנו בכדי לראות בנים יראי שמים. אך אבא שבכל פעם 'שולף' תירוץ או סיפור אחר, זה לא ילך. בדפוס חיים שכזה - בחלוף הזמן - מאבדים גם את אמונם של הילדים. זה כמובן לא לטובתנו, ובעזרת הבורא

העלון טעון גניחה • נא לא לקרוא בשעת התפילה

יתברך אכתוב על זה באריכות בספר "חינוך הילדים", שבקרוב יצא לאור עולם.

מסופר על בת הזקונים שהייתה לו **לחפץ חיים** ושמה הרבנית זקס ע"ה. היא זכתה לאריכות ימים וזיה עד לפני שנים אחדות בירושלים, שם מנוחתה כבוד. היא סיפרה, שבילדותה ביקש ממנה אביה הגדול לעבור על שני ספרים שכתב העומדים למכירה, שלא חסר בהם דפים, בכדי שלא יכשל חלילה באיסור גזל.

ביקשה הילדה מהחפץ חיים אם אפשר לדחות את הבקשה לשעה יותר מאוחרת, כיוון שברצונה לשחק בחוץ עם חברותיה, והבטיחה שלאחר מכן תבדוק "אפילו עשרה ספרים". כשהזרה לביתה, להפתעתה המתינו לה עשרה ספרים לבדיקה. היא אמרה לאביה "אבא, אבל בקשת רק שניים?".

אמר לה החפץ חיים: "שימי כנגדך תמיד, שכל מילה שיוצאת מהפה צריכה אחריות. אמרת 'עשרה ספרים', אז בבקשה... אולי עכשיו זה יהיה לך קצת קשה, אבל בסוף את תודי לי".

"היום אני מודה לו" אמרה הרבנית.

המדרש מספר משהו מאוד מחזק. כששלחה רבקה את יעקב ליטול את הברכות מאביו יצחק, אמרה לו: "לֵךְ-נָא אֶל-הַצֹּאן וְקַח-לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טְבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מִטְעָמִים לְאָבִיךָ פֶּאֶשֶׁר אֶהָב". היא ביקשה ממנו להתחפש לעשו ולשקר לאביו בכדי לזכות בברכות.

ומספרת התורה: "וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאָמֹן" - אומר המדרש, מלמד שהיה יעקב הולך שפוף ובוכה. על מה הוא בכה? הרי אלו היו הרגעים הכי יפים בחיים שלו בדרך לברכות של פעם בחיים? אומר המדרש, כי זו הייתה הפעם הראשונה בחיים שהוא שיקר.

"אמא, אם את אומרת לי שכאן אני חייב לשקר אני אשקר, אבל שתדעי לך שזה לא אני, זה לא יעקב שגידלת, כל החיים לימדת אותי לשבור את השיניים בכדי להוציא רק אמת, קשה לי".

כבר אמר ר' אברהם מפרנקפורט, אלמלא אדם היה יודע כמה גדול

המשך שיחת הרב בעמ' 2 <

זמני השבת

הדלקת נרות : לטוהים 40 דק'
16:42 **17:02**
יציאת השבת : יציאת השבת (ר"ח)
18:31 **17:54**

*ירושלים

עם שובו ארצה ממסע החיזוק בארצות הברית ברוך אתה בבואך.

האגודות, קנאית ה'און וכו' חב"י והקולות

קהילת מחנה אפרים מברכת בברכת:

ברוכים השבים

את מו"ר הרב אפרים שרבני שליט"א

באר החסידות

אזכרות מילואים החסידות

שמותיו של יתרו

"שבעה

שמות נקראו לו. יתרו, כשהיה עובד כוכבים, ומשנתגייר, הוסיף לו אות אחת... ונקרא יתרו. הוסיפו לו ליתרו דווקא את האות ו"ו, כדי שהגימטריא של שמו יחד עם ד' אותיות שמו תהיה תר"כ. כמספר האותיות שיש בעשרת הדברות, וכמניין המצוות דאורייתא ודרבנן. (חתם סופר)

נשיאת חן

"יחן" - לשון חן, שכל אחד מישראל נשא חן בעיני חברו. על ידי זה זכו לקבלת התורה. אף שכל אדם דרכו לפי שורש נשמתו ישר בעיניו, מכל מקום מצא גם דרך חברו חן לפניו. על כן היו כאיש אחד בלב אחד. (ר' יצחק מווארקה)

בשביל מה אתה מנענע...

"ינרא הקעם וינעו" - אם מנענע את עצמו בשביל "ינרא הקעם", סימן הוא כי "ינעמדו מרחק" שהוא רחוק מהשם יתברך. (בעש"ט).

המשך שיחת הרב

אין קושיות!

"וישלח משה את חתנו". משה רבינו, רצה להנהיג את ישראל למעלה מדרך הטבע, ובא יתרו ושאל אותו קושיות, "מדוע אתה יושב לבדך?", "גבל תבל... פי כבד ממך הדבר". רק שינהג את ישראל בדרך הטבע. ובהגיע העת קודם מתן תורה, התיישב משה כי חותנו שואל רק קושיות וכשישמע את עשרת הדיברות אולי ישאל גם כן קושיות, לזאת "וישלח משה את חתנו". (ר' משה מקוברין)

תהיו גנבים!

רבי נחמן מברסלב היה אומר לתלמידיו: היו גנבים! כיצד, גנבו מן העולם הזה שלכם - שעה של תורה, גנבו מעצמכם - איזה מעשה טוב, גנבו מנכסיהם כמה פרוטות ותנו לצדקה, גנבו מזמנכם שעה קלה ולמדו תורה. יכול אדם ללמוד כיצד לעבוד את ה' אפילו מגנב. וזאת אפשר ללמוד מן הגנב: עיקר העבודה בלילות, לא הצלחת בלילה - תנסה מחר בלילה, כאשר מוצאים דלת נעולה יש לפרוץ אותה, יש לנסות גם במקום שאין ודאות שיימצא שם משהו,

אין להתבייש במה שעוסקים, עוסקים בכך - למרות הסיכונים. (מבחר אמרים).

שכחת את הפמוט השני...

מעשה ברבי וולוולי מזבריו שחדר לחדרו גנב מגנבי ישראל. טרח וטרח ולא מצא דבר לגנוב. לבסוף מצא פמוט אחד של שבת ושל כסף היה. השמיטו תחת כנפי מעילו ומיהר להסתלק בריצה. מיד רץ אחריו ר' וולוולי והפמוט השני בידו וקרא אחריו: רבי יהודי, בבקשה ממך, יטול נא גם את השני ויהיה לו לכבוד שבת קודש! (מבחר אמרים).

איך אפשר לקיים "לא תחמוד?"

ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב היה אומר: כיצד ייתכן לתת אזהרה בלאו, על דבר המסור ללב? וכי לכו של אדם בידי הוא, רוצה חומד אינו חומד? הרי החימוד בא ממילא ברצון, או שלא ברצון? אלא, אומר רבי יחיאל מיכל: "לא תחמד" זו הבטחה! שמבטיחה התורה לאדם, אם תשמור ותקיים את תשע הדיברות כהלכתן, תזכה לכך, ש"לא תחמד אשת רעה... וכל אשר לרעה". (מבחר אמרים).

ואכן, ישועת ה' לא איחרה לבוא, ולאחר שלושה ימים חגגו יום הולדת לקיסר הרוסי והעניקו חנינה להרבה אסירים בטחוניים, ובתוך הרשימה כמובן היה גם הסטייפלר.

פלא פלאות!

זה כל כך הולם את דברי הארחות צדיקים, שכתב "מי שאינו דובר אלא אמת, יהיה ויארץ ימים וינצל".

אסיים בדבריו של ר' נחמן בליקוטי עצות "שעיקר העשירות באה מהאמת" - אנשים חושבים שפרנסה בשפע מגיעה מעיגולי פינות ודיבובים, חבל שאינם יודעים שפרנסה נקיייה מתקלות ומלאה ברכה ה', באה רק מישרות וכנות.

כוחה של האמת הוא לא היה משקר לעולם.

ידוע המעשה על רבינו הסטייפלר זצ"ל, שאולץ לשרת בצבא הרוסי ולשמור על אחד מבתי החולים. אחת מן הפקודות שקיבל הרב באותה תקופה, שכאשר הוא מבחין בחשוד, עליו לירות מיד לאוויר על מנת להעיר את תשומת לבם של צוות בית החולים. באחד מן הימים היה הסטייפלר עייף מעמל היום ונרדם על משמרתו, ובטעות נפלט כדור מרובהו. תיכף ומיד נכנס כל צוות בית החולים לכוננות וציפו בחרדה לבאות.

כשהבחינו שהייתה זו אזעקת שווא והכל כשורה, מיד פנו אל הסטייפלר ושאלוהו מדוע הוא ירה. באותו הרגע חלף הרהור בלבו, שיכול הוא לשקר ולומר שהבחין במישהו חשוד ולכן ירה, ובכך להינצל מהבעיה, אך מיד נחרד ממחשבה כזו להוציא שקר מפיו, שהרי מעולם הוא לא שיקר, והחליט לומר להם את האמת. הוא ענה ואמר בפשיטות: "נרדמתי על משמרתי ונפלט לי כדור מהרובה". תיכף ומיד תפסוהו והכניסוהו למאסר וגזרו את דינו למות בתלייה לימים, סיפר הסטייפלר על אותו הזמן ששהה בבית האסורים הרוסי, כי לא פחד ולא חשש כלל, וגדול היה בטחונו בה' שיצילוהו, שהרי הבטיחונו חז"ל, ששומר מצוה לא ידע דבר רע.

לבת שלום עם ישראל! אפרים שרנן

טיפול זוגי (חלק ד)

בצורה "מקרעת" ולא כמו שכיוונו כלל.

העברת הפצים לעומת העברת מסרים

כדי להבין עד כמה הדבר מורכב, בעלי המוסר המשילו זאת להבדל שבין העברת הפץ חומרי לבין העברת מסר. הפץ, כמו שולחן, ניתן להעביר ממקום למקום, גם דרך ימים ונהרות, והוא נשאר אותו שולחן. אך אם ניקח רכב ונחליט לפרקו לאלפי חלקים קטנים כדי לחסוך מקום – ברור לכול שהרכבה מחדש תהיה מלאכה קשה ומסובכת.

כך הוא גם לגבי תקשורת, כשרוצים להעביר מסר, משתתפים הרבה מאד גורמים, ובמובן מסוים דומה הדבר לאותו רכב שרוצים להעביר כולו בחלקים קטנים, יש מילים רבות, וכל מילה יכולה להתפרש באופנים רבים. יש טון דיבור שיכול להתפרש בכמה אופנים, יש כאן קשר עם הרבה מאד תקדימים ומאורעות, יש זמנים מסוימים שפעמים האדם פנוי לקבל ופעמים לא, ישנן גישות רבות ושונות להעביר את הדברים, יש דעות רבות בכל ענין ונושא, תפיסות עולם, דפוסי מחשבה והתנהגות, הרגלים, שהשתרשו באדם מאז ילדותו, ועלולים בקלות להתנגש למול השונה מהן. ישנן מידות רבות שאינן מתוקנות - כאנוכיות, גאווה, כעס, עקשנות, התנצחות ועוד...

ובעיקר יש שתי נפשות עדינות ומורכבות, ופעמים גם רגישות מאד, שצריכות לקלוט את המידע, פעמים לקחת אחריות על התנהגות לא טובה, להרגיש לא בסדר, לקבל אשמה, להודות על האמת, לצאת עם תובנות של שינוי, שיפור, שימת לב ובניה, ועוד ועוד... וכך האדם אומר את הדברים בלי לחשבן את כל הנ"ל, וגם הצד השני אינו מיומן בבנייה והרכבה של כל מילה מהיכן היא נובעת, ופעמים שפת הלב, שפת הרגשות, שפת המידות, שפת החשיבה, שונה מאד משותפו לחיים, והסיכוי שהדברים יגיעו אליו באותה צורה, כמו שהצד השני רצה שבאמת יגיעו, יהיה לא פשוט כלל.

ולכן כיוון שבשונה מהמכונת הנ"ל, כאן בעל כורחנו אנו צריכים לפרק את הדברים לחלקים קטנים ושונים, ולרכוש מיומנות רבה, הן בפירוק המסר ולקחת בחשבון את כל הנ"ל, והן בהרכבה נכונה של כל החלקים הללו עד כמה שידינו מגעת.

כעת, לאחר שנחשפה מורכבותה של התקשורת, מתברר דבר אחד ברור: אי אפשר לבנות בית על תחושות כלליות והבנות עמומות. כדי להתקדם באמת, עלינו לעצור לרגע, להביט בכנות פנימה, ולדעת היכן אנחנו עומדים. בשבוע הבא נביא שאלון אבחון פשוט ומדויק, שיאפשר לכל אחד לבחון את מצבה של התקשורת בבית – לא כדי לשפוט, אלא כדי לדעת. ורק משם אפשר להתחיל לבנות נכון.

על פי שאלון אבחון פשוט

בשבועות האחרונים פתחנו יחד תהליך. לא עוד דיבור כללי על זוגיות, אלא כניסה אמיתית פנימה – אל החיים עצמם. למדנו שלא הבעיות הן שקובעות אם בית ייבנה או ייתקע, אלא הרצינות: עד כמה אנחנו מוכנים לקחת אחריות, להשקיע, לוותר, ולהעמיד את הקשר במקום הראשון. אנו נכנסים כעת לגעת באחד היסודות המרכזיים בבית, היסוד שבכוחו להוביל אותנו אל פתרון אמיתי ולא רק אל שיחה נוספת. כאן מתגלה עומק המורכבות. רבים מדברים הרבה, אך מעטים באמת מתקשרים באמת. הסיבה לכך איננה חוסר רצון או אכפתיות, אלא מפגש עדין ומורכב בין שתי נפשות שונות. כדי לבנות בית יציב, עלינו להבין תחילה מהי תקשורת אמיתית, מדוע היא איננה פעולה פשוטה כלל, וכיצד דווקא במקום הזה נוצרים קצרים ותקלות גם בין בני זוג שרוצים בטוב זה של זה.

מהי "תקשורת"? ומדוע היא כל כך מורכבת? איך נדע שיש לנו תקשורת טובה? אלו השאלות שנבוא לברר בשורות הבאות.

משדר או מקלט - אבל עם רגשות

תקשורת בין דוממים הוא כמשדר ומקלט. המשדר מעביר מסרים קוליים למקלט, עד כמה שהוא יקבלם בצורה נקייה יותר, ללא שום רעשים, ללא שום תקלות באמצע, ללא קצרים, כך "הקליטה" טובה יותר. מה שאומר שגם התקשורת טובה יותר. ואם לא? יכולה להיות בעיה במשדר וגם יכולה להיות בעיה במקלט, ויכולה להיות בשניהם, אך התוצאה הברורה היא שיש בעיה וצריך לטפל בה.

כך הוא בתקשורת אנושית בין בני הזוג, המשדר הוא המדבר, יש לו מחשבה או מסר והוא רוצה להעביר לשני שהוא המקלט המקבל את השדרים. אלא שבשונה ממשדר ומקלט, ובשונה מחפץ דומם, לא כן האדם המעביר ומביע מסר - דעה, מועקה, השקפה, בקשה, עצה, ציפייה לחברו, או לעניינינו - לשתפו לחיים, שאף אם הוא לידו, המסר עלול להגיע למקבל בצורה שונה לחלוטין.

שהרי כאן עסקנו בבני אדם, והרבה יותר תקלות עלולות להיות בדרך. שבני אדם אינם מכונות ומעורבים בסיפור נפשות של איש ואישה ששונים בתכלית, שבמשך שנים גדלו במקומות שונים, ולכל אחד מהם יש עולם פנימי של מחשבות, רגשות, הבנות, דעות, תפיסות עולם, נקודת מבט שונה על דברים, וכן הרגלים, מידות שלוקים בהם בחסר.

ישנם הרבה דברים שבעבורנו פשוטים ביותר, לא צריך בכלל לדבר עליהם, כך גדלנו במשך כל חיינו, ואילו לשני אינם פשוטים כלל. כל אלו ועוד, עלולים להוות תקלה בין "המשדר למקלט" והמסר יעבור

ופעמים
שפת הלב שונה
מאד משותפו
לחיים...

ההלכות על פי דרכו של מו"ר
 מרן רבנו **עובדיה יוסף** זצוק"ל
 ממשיך דרכו הראשון הגאון הגדול
 מו"ר הרב **יצחק יוסף** שליט"א

שתיה בהלכה

חלק ב

? השותה שאר משקים באילו אופנים לא מברך עליהם? | השותה סודה שלא לצמא האם מותר לשותה 'סודה' קודם הבדלה?

בשבוע שעבר ביארנו את דברי השולחן ערוך (ד"ה סע"ו) שהשותה מים לצמא רק אז מברך, אך השותה מים למטרות אחרות אם צמא קצת מברך ואם אינו צמא כלל אינו מברך.

כל האמור אינו אלא לענין מים, אבל השותה שאר מיני משקה שיש בהם טעם, אפילו אין כוונתו אלא לרפואה, כגון ששותה כדי להעביר דבר מאכל שנתקע בגרונו, או כדי לבלוע תרופה וכיוצא בזה, צריך לברך עליהם לפנייהם ולאחריהם, שהרי סוף סוף נהנה גרונו מחמתם. (כתבו התוספות (מה"ד"ה דחנקתיה) ש"כ"כ ראשונים ואחרונים רבים).

ברכה על סודה שבאופן שאינו צמא - ודנו הפוסקים האם סודה בכלל מים או שמא כיון שנהנה מחמת הגזים שלהם יש להחשיבו כשאר משקים ולכן יברך בכל אופן. ולמעשה הדעה הרווחת לברך אולם אם שותה מעט מאד רק כדי לבלוע גלולה או להבליע האוכל או להקל על צרבת באופן שאינו לו הנאה מהגזים וכדו' אינו מברך כשאינו צמא כלל. [ע"י בילק"י החדש ברכות רד (עמ' תתק) ובפסקי תשובות בשם הפתחי הלכה וכן עוד ברבים מפוסקי זמננו]. וכל שכן על מה שמצוי היום סודה שיש בה טעם עדין בטעמים שונים

שתיה מים \ סודה \ תה קודם הבדלה

- בשולחן ערוך סימן רצט (סע"א) מובא שבשבת אסור לאכול שום דבר, או יין או שאר משקין חוץ ממים, משתחשך עד שיבדיל. אך זה מעיקר הדין, אולם לדעת המקובלים בשם רבנו האר"י ז"ל אין לשתות כלל אפילו מים קודם הבדלה ויש בדבר סכנה. אולם מעיקר הדין אי אפשר לאסור. וסודה דינה כמים לענין זה, וכן השותה תה או קפה ללא סוכה דינם כמים. [ע"י הלכה ברורה רצט ועוד פוסקים].

? הכולע כדור עם מים באופן שצריך לברך האם יברך כשהכדור בפיו או קודם לכן משום חשש הפסק?

דין ברכה בשעה שיש לו מאכל בפה - חז"ל (מסכת ברכות ג:) מלמדים שאסור שיהיה מאכל או כל דבר בפיו בזמן שמברך ונלמד מהפסקו: "ימלא פי תהלתך" (תהלים עא). מכאן שצריך שהפה יהיה מלא רק בתהילה של ה' (הברכה) ולא גם בדבר אחר (המאכל). דברי הגמרא נפסקו בשולחן ערוך בסימן קעב

ומכאן למדו הפוסקים שאין לברך בעוד שיש מאכל בפיו. ועוד כתבו הפוסקים שלכתחילה טוב ונכון להסיר את הפירורין מתוך פיו. לכן אין לו לברך בזמן שהכדור בפיו. אלא יברך קודם לכן ואין לחוש להפסק מועט שכזה. אולם טוב שישתה קודם לכן מעט ויברך ולאחר מכן יבלע הכדור.

בית שמואל, שו"ת אורח חיים

להערות והארות: 055-6700235

sh0556777377@gmail.com

לוח השיעורים

במרכז הרוחני מחנה אפרים
 עם הרב אפרים שרבוני שליט"א

יום ה'

19:30-20:15

אור חכמי ספרד
 תורת מרן הרב עובדיה הרב נצ"ו, הרב עטייה ועוד

יום ד'

19:30-20:15

הלכה בעיון
 מקורות, שיטות הפוסקים ויישום הלכה בחיים

יום ג'

19:30-20:15

קריינא דאיגרתא
 מכתבי הסטייפלר זצ"ל חיזוק עמוק לנפש

יום ב'

19:30-20:15

הלכה למעשה
 הלכה אקטואלית ופסיקה יומית

יום א'

20:30-21:15

השיעור המרכזי
 אמונה, עבודת הלב ותיקון המידות

הלב פתוח לכולם
 ומכילים אדם

במרכז הרוחני מחנה אפרים
 רח' האלמוג 2 גילה ירושלים

בימים ב'-ה': מיד לאחר השיעור < תפילת ערבית